

**UCHWAŁA NR XIII/156/2016
RADY GMINY DOBRZCZ**

z dnia 30 czerwca 2016 r.

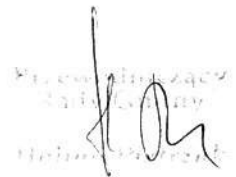
w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1999r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2016r. poz. 446) art.17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2015r. poz.163, 693, 1045, 1058, 1240, 1310, 1359, 1607, 1830, 1893, z 2016r. poz. 195) Rada Gminy uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobrcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Na podstawie art.17 ust.1 pkt.1 i art.110 ust.4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz.163 z późn.zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. W związku z tym, że poprzednia strategia przestała obowiązywać konieczne i uzasadnione jest podjęcie niniejszej uchwały.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Dobrcz
na lata 2016-2025

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII	14
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	17
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
2. DEMOGRAFIA.....	18
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	20
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	21
5. GOSPODARKA.....	22
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	23
7. EDUKACJA I KULTURA	24
8. OCHRONA ZDROWIA.....	27
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	29
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	31
11. POMOC SPOŁECZNA	32
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	43
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	44
14. BEZROBOCIE	47
15. BEZDOMNOŚĆ.....	50
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	50
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	54
18. SYTUACJA DZIECKA.....	59
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	63
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	65
21. ANALIZA SWOT	68
22. PODSUMOWANIE	77
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	82
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	82
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	96
3. POGNOZA ZMIAN	96
4. RAMY FINANSOWE	99
5. PROGRAMY I PROJEKTY	100
IV. UWAGI KOŃCOWE	101

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Wdrażanie i kontrola realizacji planów strategicznych umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2016-2025. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe wśród losowo wybranych mieszkańców gminy oraz osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświaty, kultury, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła). Analizie poddano w sumie 94 ankiety, w tym 47 pozyskanych ankiet odnosiło się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie, 41 dotyczyło problemu równości szans kobiet i mężczyzn, a 6 ankiet wypełnionych przez pedagogów z funkcjonujących na terenie gminy placówek oświatowych umożliwiło zbadanie sytuacji dziecka w gminie w środowisku szkolnym i rodzinnym.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji gospodarczo-społecznej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

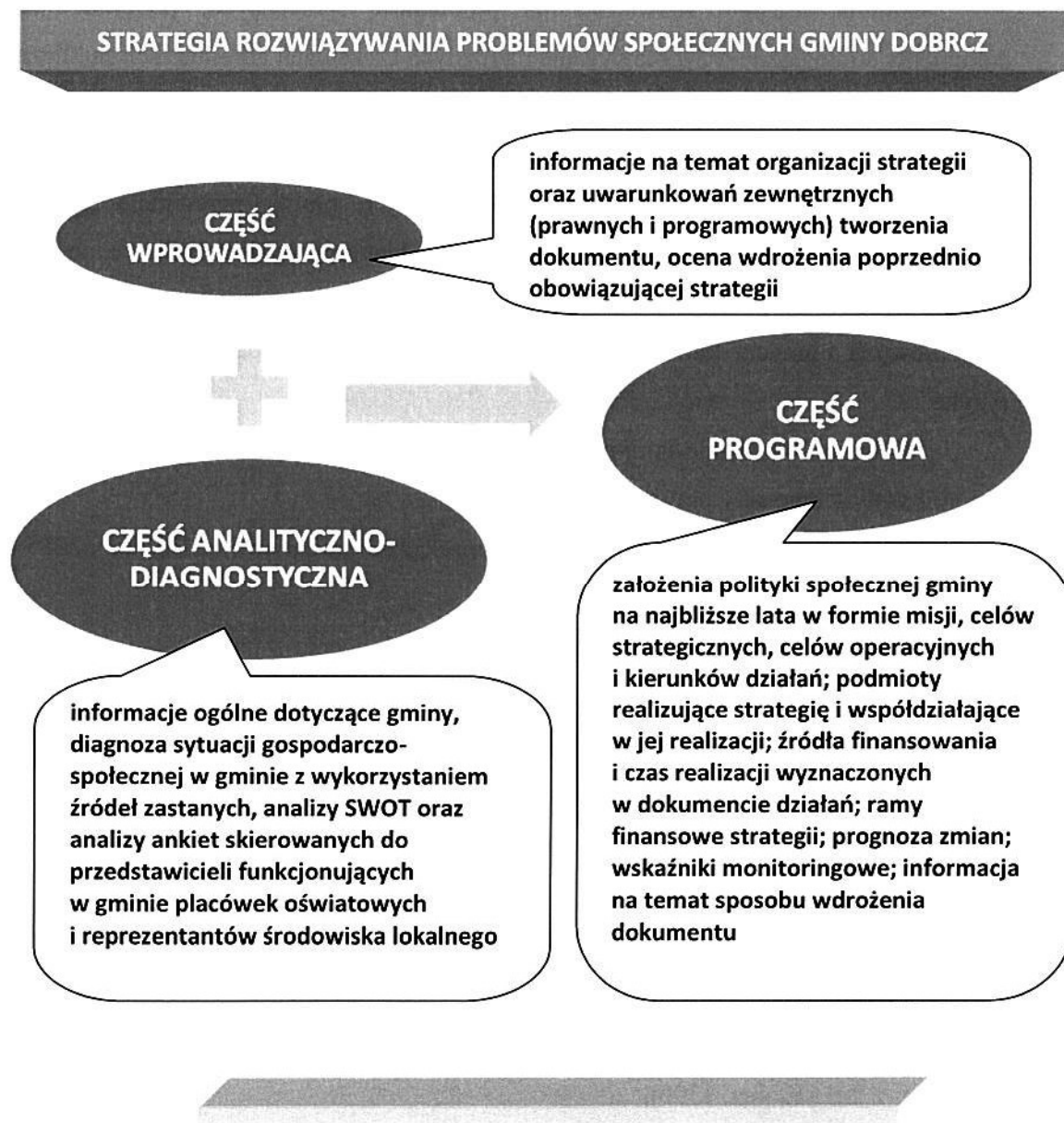
Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

• Demografia;	• Sektor pozarządowy;
• Infrastruktura techniczna;	• Bezrobocie;
• Komunikacja i transport;	• Bezdomność;
• Gospodarka;	• Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
• Zasoby i warunki mieszkaniowe;	• Problemy równości płci,
• Edukacja i kultura;	• Sytuacja dziecka;
• Ochrona zdrowia;	• Sytuacja osób starszych;
• Sport, rekreacja i turystyka;	• Sytuacja osób niepełnosprawnych.
• Bezpieczeństwo publiczne;	
• Pomoc społeczna;	

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnie ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 169),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 239),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r., poz. 162).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę

rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „Europejska agenda cyfrowa” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby

korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,

- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku

– Plan Modernizacji 2020 +

Misja rozwoju województwa w bardzo skondensowanej formie zawiera główne idee zawarte w Strategii i jest syntetyczną deklaracją tego, czemu mają służyć i do czego mają

doprowadzić działania zaprogramowane w Strategii. Przyjęto misję rozwoju województwa w następującym brzmieniu: „Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”.

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa pozwoliły na wyłonienie czterech priorytetów rozwoju, które mają charakter nadrzędny w stosunku do pozostałych ustaleń.

Za najważniejszy należy uznać priorytet **„Konkurencyjna gospodarka”**, mający bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, dochody samorządów wszystkich szczebli (a więc także ich zdolność do inwestowania), rolę i pozycję województwa w gospodarce narodowej. Gospodarka stanowi zasadniczą oś rozwoju województwa i wpływa na wszystkie pozostałe aspekty rozwoju. Bezpośrednią podstawą identyfikacji priorytetu „Konkurencyjna gospodarka” jest dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa.

Priorytet ten jest wskazywany jako najważniejszy ze względu na bardzo silne i trwałe społeczne i ekonomiczne skutki niskiego poziomu konkurencyjności gospodarki. Od początku funkcjonowania województwa notuje się trwale wysokie bezrobocie, będące konsekwencją niskiej konkurencyjności gospodarki. W sferze społecznej wysokie bezrobocie skutkuje przede wszystkim rosnącą skalą ubóstwa. W sferze gospodarczej niska konkurencyjność ogranicza możliwości wykorzystania potencjałów rozwojowych oraz utrudnia przebieg procesów typowych dla gospodarek lepiej rozwiniętych

Bezpośrednią podstawą identyfikacji priorytetu **„Modernizacja przestrzeni wsi i miast”** jest dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Priorytet **„Silna metropolia”** wskazuje, że najbliższe dekady będą bez wątpienia okresem dominacji największych miast – jako ośrodków generujących impulsy rozwojowe i budujących konkurencyjność regionów. Bydgoszcz i Toruń mają pełnić funkcję „lokomotywu rozwoju” województwa, a docelowo w pełni rozwinać funkcje o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym, będąc miastami atrakcyjnymi dla zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczych oraz zdolnych do kooperowania, a jednocześnie konkurowania w tych dziedzinach z innymi krajowymi i europejskimi metropoliami.

Priorytet **„Nowoczesne społeczeństwo”** wynika z faktu, że województwo kujawsko-pomorskie cechuje się słabym poziomem rozwoju społecznego. Zagadnienie to jest

wprawdzie zróżnicowane w ujęciu podregionalnym (głównie w relacjach wschód-zachód województwa) oraz wykazuje odmienny charakter w ujęciu wieś – miasta, jednak ogólne wskaźniki różnych aspektów rozwoju społecznego należą w kujawsko-pomorskim do niskich lub najniższych w kraju.

Nawet wybrane wskaźniki dowodzą, że niezbędna jest zarówno zmiana mentalności społeczeństwa, rozumianego jako obywatele, ale także podmioty, tj. jednostki publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe oraz wyrobienie właściwych postaw, w tym otwartość na zmianę przyzwyczajeń w działaniach i sposobach funkcjonowania podmiotów, jak też rozwój infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (przede wszystkim umożliwiającą realizację zadań edukacyjnych, rozbudzanie aktywności oraz ochronę zdrowia na właściwym poziomie). Zarówno zmiany mentalne oraz rozwój infrastruktury uwzględniać będą przygotowanie zasobów ludzkich do szerokiego otwarcia na świat, do podjęcia międzynarodowej współpracy i konkurencji, do pełnego rozumienia procesów globalizacji i funkcjonowania w gospodarce sieciowej.

Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025

Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025 jest podstawowym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju oraz uwzględniającym wyzwania, przed jakimi stoi gmina, a także potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej.

Aktualna strategia kontynuuje założenia „Strategii rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2000-2012” i przyjmuje wcześniej wypracowaną misję, która brzmi: „Stworzenie infrastruktury dla godnego życia w dostatku i czystym środowisku, z dostępem do edukacji i kultury, dla zapewnienia pracy mieszkańcom, dającej poczucie stabilizacji i pewności życia, przy zwiększeniu aktywności naszej społeczności”.

W strategii skupiono się na trzech podstawowych priorytetach, z których wynikają cele ogólne i szczegółowe oraz konkretne zadania.

Priorytet 1. Nowoczesna gmina

Cel ogólny: Rozwój gminy poprzez wykorzystanie dobrego położenia i istniejących zasobów.

Cele szczegółowe:

- poprawa istniejącej infrastruktury
- zwiększenie atrakcyjności gminy jako dobrego miejsca do spędzania wypoczynku i zamieszkania
- zwiększenie atrakcyjności gminy Dobrcz jako dobrego miejsca do inwestowania.

Priorytet 2. Przyjazne i bezpieczne środowisko

Cel ogólny: Zwiększenie świadomości ekologicznej i poczucia bezpieczeństwa

Cele szczegółowe:

- zwiększenie działań mających na celu ochronę środowiska.
- poprawa poczucia bezpieczeństwa w gminie
- zwiększenie świadomości ekologicznej

Priorytet 3. Rozwinięte społeczeństwo

Cel ogólny: Poprawa jakości życia mieszkańców na wsi

Cele szczegółowe:

- zwiększenie aktywności mieszkańców
- zwiększenie poziomu edukacji wśród dzieci i młodzieży
- zwiększenie form opieki nad osobami zależnymi.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2014 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Dobrcz na lata 2016-2025. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu założeń strategii

Przeszkodą we wdrażaniu założeń Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrcz na lata 2007-2014 były w głównej mierze deficyty finansowe i kadrowe. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim:

- ograniczone możliwości kadrowe i lokalowe utrudniające realizację niektórych przedsięwzięć,
- trudności w pozyskiwaniu funduszy i środków zewnętrznych,
- problemy z pozyskiwaniem odpowiedniej liczby uczestników do planowanych projektów oraz zmiany decyzji osób wcześniej deklarujących swoje uczestnictwo.

Wpływ na poziom realizacji zaplanowanych działań miały także zmieniające się akty prawne i problemy z ich interpretacją.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Pomimo trudności napotkanych podczas wdrażania działań zaplanowanych w strategii, odnotowano osiągnięcia. Do największych z nich należą:

- realizacja projektu systemowego „Aktywność sposobem na lepsze jutro w Gminie Dobrcz” w ramach POKL współfinansowanego z EFS, którego celem jest ograniczanie bezrobocia,
- aktywna działalność „Rodzinnego Punktu Konsultacyjno Poradniczego,
- możliwość zapewnienia miejsca pobytu osobom będącym w sytuacjach kryzysowych,
- budowa boiska wielofunkcyjnego „Moje Boisko – Orlik 2012,
- działalność szkół w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i agresji,
- realizacja projektów „Przedszkolaki z naszej paki”, „Szkoła przyszła do Ciebie”, „Edukacja- marzenie gimnazjalisty”, „Szkoła przyszła do Ciebie – wykorzystaj tę szansę”,
- powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez psychiatrę, psychologa, terapeutę,
- utrzymanie istniejących świetlic i tworzenie nowych,
- utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy,
- program „Uczeń na wsi” – realizowany w ramach PFRON,
- program „Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych” – realizowany ze środków PFRON.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

Podczas wdrażania strategii nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych,
- utworzenie Klubu AA.

Przedsięwzięcia spośród zrealizowanych, które należałoby kontynuować w nowym okresie programowania:

- zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci, młodzieży z rodzin ubogich,
- organizację i finansowanie dożywiania dzieci w trakcie nauki szkolnej,
- organizację i finansowanie wypoczynku dla dzieci,

- wspieranie rodziny poprzez organizowanie imprez integracyjnych, kulturalnych festynów i spartakiad,
- utrzymanie istniejących świetlic i tworzenie nowych,
- realizację programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w miejscu zamieszkania,
- utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy,
- likwidacja barier architektonicznych.

Przedsięwzięcia spośród niezrealizowanych, które należałoby kontynuować w nowym okresie programowania:

- upowszechnianie opieki przedszkolnej,
- rozwijanie efektywnych form spędzania czasu przez osoby starsze (realizowane programy obejmowały małą grupę osób starszych),
- rozwój usług opiekuńczych.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Dobrcz to gmina wiejska położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie bydgoskim. Siedzibą gminy jest Dobrcz. Powierzchnia gminy to 13 007 ha, a jej część stanowi Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego.

Gminę Dobrcz tworzy 21 sołectw: Augustowo, Borówno, Dobrcz, Gądecz, Kotomierz, Kozielec, Kusowo, Magdalena, Nekla, Sienno, Stronno, Strzelce Dolne, Strzelce Górne, Suponin, Trzebień, Trzeciewiec, Trzęsacz, Włóki, Wudzyn, Wudzynek, Zalesie. Największym sołectwem pod względem zajmowanej powierzchni jest Magdalena, a najmniejszym Augustowo.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dobrcz m.in. pytania pozwalające uzyskać opinie na temat walorów gminy oraz jej słabych stron, które ograniczają możliwości rozwojowe. Wskazując atuty gminy, respondenci najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne – niewielką odległość i dobrą komunikację ze stolicą województwa Bydgoszczą. Atuty to również walory krajobrazowe regionu – parki, rezerваты przyrody, lasy i jeziora oraz czyste środowisko.

Respondenci pozytywnie ocenili zarządzanie gminą, bazę oświatową i dostępność opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem Środowiskowego Domu Samopomocy i ośrodka rehabilitacyjnego w Gądeczu. Podkreślano również dobre zagospodarowanie przestrzeni publicznej, na które składają się liczne place zabaw, boisko wielofunkcyjne „Moje boisko – Orlik 2012” oraz infrastruktura drogowa. Mieszkańcy docenili właściwe wykorzystywanie programów unijnych oraz promocję regionalnych produktów. Wielu ankietowanych za bardzo istotne uznało poczucie bezpieczeństwa, które znajdują w miejscu zamieszkania.

Do słabych stron, które negatywnie wpływają na rozwój gminy, zaliczono niewłaściwe zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad jeziorami, czego skutkiem jest niewykorzystany potencjał turystyczny tych okolic. Bardzo często wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy pojawiał się niedostatek miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych ludzi, brak żłobka, zbyt mała liczba przedszkoli oraz niedostosowana do potrzeb i oczekiwań oferta spędzania czasu wolnego.

Zwracano także uwagę na problemy komunikacyjne między osadami oraz zły stan techniczny dróg lokalnych. Ankietowani do słabych stron gminy zaliczyli również brak

mieszkań socjalnych. Niektórzy spośród wypowiadających się za istotny problem uznali brak klas integracyjnych w placówkach oświatowych. Narzekano też na biurokrację i sposób obsługi interesantów.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2014 roku gmina Dobrcz liczyła 10 908 mieszkańców, w tym 5 685 kobiet, które stanowiły 52,1% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 85 osób na km². W latach 2012-2014 odnotowywano wzrost liczby osób w każdej grupie wiekowej, a co za tym idzie, rosła także ogólna liczba mieszkańców gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 1. Ludność gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkańców ogółem (na koniec roku)	10 472	10 870	10 908
w tym : liczba kobiet	5 239	5 411	5 685

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 334	2 380	2 450
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 706	6 978	6 963
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 432	1 512	1 495
ogółem	10 472	10 870	10 908

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Dobrcz przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń	131	131	114
liczba zgonów	96	80	66
przyrost naturalny	35	51	48

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

W analizowanym okresie liczba urodzeń była wyraźnie wyższa niż liczba zgonów (najniższe wartości obu wskaźników zanotowano w 2014 r.), a obliczany na ich podstawie przyrost naturalny był w całym okresie dodatni. Warto jednakże zauważyć spadek liczby urodzeń w 2014 r., co w połączeniu z wyraźnie większą w latach 2013-2014 niż w roku 2012 populacją osób w poprodukcyjnej grupie wiekowej może stanowić uzasadnienie tezy o starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
zameldowania spoza gminy	489	538	493
w tym z zagranicy	-	-	1
wymeldowania poza gminę	332	329	279
w tym za granicę	-	2	3
saldo migracji ogółem	157	209	214

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny, przy czym migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji było w rozpatrywanym okresie dodatnie i wykazywało tendencję zwykłą.

Opisane wyżej tendencje stanowią punkt wyjścia i ważny aspekt planowania dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają przede wszystkim adresowania usług społecznych do rodzin, dzieci i młodzieży, udzielania wszechstronnej pomocy rodzinom ubogim, niezaradnym życiowo czy niewydolnym wychowawczo oraz patologicznym. Dzieciom pochodzącym z takich środowisk należy zapewnić stosowne wsparcie, a także możliwość optymalnego rozwoju poprzez dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych i odpowiednią ofertę w zakresie rozwijania zainteresowań, spędzania wolnego czasu oraz rekreacji.

Szeroko rozumiana pomoc społeczna, aby była efektywna, powinna uwzględniać procesy, które w największym stopniu determinują charakter stosunków społecznych, określają kierunek zmian, jakie zachodzą we wszystkich sferach funkcjonowania populacji i wpływają na kondycję poszczególnych grup społecznych. Procesy demograficzne, jako dynamiczny element takich zmian, stanowią istotną podstawę przy tworzeniu programów i planów działania służb pomocowych.

Jakkolwiek struktura demograficzna gminy jest obecnie korzystna, warto zwrócić uwagę na prognozy demograficzne odnoszące się do całego kraju, a te nie pozostawiają wątpliwości co do postępującego procesu starzenia się populacji w perspektywie najbliższych lat. W tym kontekście zaś należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych

trzeba będzie udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego, co stanowić będzie kolejne wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Dobrcz posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Wodociąg dociera do prawie wszystkich mieszkańców. Od kilku lat systematycznie budowany jest system kanalizacji sanitarnej, która odprowadza nieczystości do oczyszczalni w Bydgoszczy przez gminę Osielsko. System kanalizacji sanitarnej skupia się w miejscowościach Dobrcz, Kotomierz, częściowo Borówno. W gminie wprowadzono również system dopłat do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan infrastruktury technicznej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	244,1
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	10 500
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	39,1
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	1 560
liczba oczyszczalni ścieków	72
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie (w km)	140,427
w tym długość dróg gminnych (w km)	47,005

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar kultury, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2012-2014, to:

- rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Stronno, Nekla, Dobrcz;
- wykonanie kanalizacji w Dobrczu, Trzeciewcu i Kusowie (zakończenie realizacji zadania wieloletniego);
- przebudowa drogi gminnej w Strzelcach Górnych;

- położenie nawierzchni bitumicznej na drogach w miejscowościach: Sienno, Borówno, Dobrcz, Stronno, Kotomierz, Trzeciewiec;
- budowa drogi Dobrcz – Pauliny – Linówek - Nekla;
- budowa drogi Sienno – Trzebień;
- budowa chodników: Borówno, Dobrcz, Gądecz, Wudzyn;
- wykonanie parkingu przy UG i GOK w Dobrczu;
- budowa sieci kanalizacyjnej Dobrcz – Augustowo;
- wymiana kotłów CO w Dobrczu i Kotomierzu;
- modernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrczu;
- rewitalizacja dawnego dworku w Gądeczu;
- kontynuacja budowy stadionu wielofunkcyjnego w Dobrczu;
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Dobrczu wzdłuż ulicy Borowieńskiej;
- wykonanie oświetlenia drogowego w miejscowościach: Borówno, Magdalenka, Kotomierz, Dobrcz, Wudzyn, Zalesie, Sienno, Strzelce Dolne;
- modernizacja świetlicy w Wudzyńcu wraz z utworzeniem izby pamięci;
- rozbudowa świetlicy w Kozielcu;
- budowa świetlicy w Zalesiu,
- budowa świetlicy w Kotomierzu

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne. Przez jej teren przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: magistrala kolejowa łącząca Śląsk z portami Trójmiasta oraz droga krajowa z Wybrzeża Gdańskiego do Bydgoszczy i dalej do Poznania i Wrocławia. Przyczynia się to do rozwoju szeregu firm i stopniowej zmiany charakteru gminy na bardziej wielofunkcyjny.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczy FRBUS Group Sp. z o.o. – Koronowo oraz PKS Bydgoszcz. Na terenie gminy znajdują się trzy przystanki kolejowe: Kotomierz, Stronno i Wudzyn.

Dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości: Dobrcz, Kotomierz, Trzeciewiec, Wudzyn, Borówno, Stronno, Wudzynek i Sienno, natomiast trudności komunikacyjne dotyczą mieszkańców miejscowości: Augustowo, Gądecz, Kozielec Marcelowo, Nekla, Pyszczyń, Trzebień, Suponin i Strzelce Dolne.

5. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w istotny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Gmina Dobrcz ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują ponad 80% ogółu powierzchni. Grunty orne na terenie gminy należą do ziem o średniej wartości użytkowo-rolniczej; ponad połowę z nich stanowią ziemie klasy IIIb i IVa. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)		13 007
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		10 649
w tym:	grunty orne (w ha)	9 352
	sady (w ha)	259
	łąki i pastwiska (w ha)	728
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		851
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		1 507

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Położenie gminy Dobrcz przy ważnych szlakach komunikacyjnych w tym drodze S5 i w pobliżu metropolii Bydgosko-Toruńskiej pozwala na szybszy rozwój gminy. Ważne jest jednak, by dobrze zidentyfikować zasoby gminy oraz prawidłowo je promować. Przykładem jest rolnictwo, szczególnie w ramach małych gospodarstw, które mogą nastawić się na produkcję ekologicznej żywności czy produktów tradycyjnych. Przejawy takiej działalności to: Zagroda ekologiczna w Kozielcu, produkcja powideł strzeleckich i kozieleckich czy gospodarstwo chlebowe „Kromeczka”. Należy rozpocząć procedurę certyfikacji produktów, m.in. poprzez oznakowanie znakiem „Kulinarne dziedzictwo”. Mniejsze gospodarstwa powinny rozważyć kwestię zróżnicowania działalności rolniczej w kierunku działalności gospodarczej. Gmina Dobrcz posiada również duże gospodarstwa specjalistyczne, które zajmują się produkcją zdrowej żywności.

Innym ważnym działaniem związanym z położeniem jest rozwój gospodarczy gminy. Z jednej strony to lokowanie nowych przedsiębiorstw przy trasie S5, z drugiej wsparcie nowo tworzonych zakładów pracy oraz tych już istniejących. Wsparcie to może być przekazywane poprzez informowanie o możliwościach dofinansowania oraz wdrożenie ulgi de minimis.

Dane na temat podmiotów gospodarczych na terenie gminy w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów w sektorze publicznym	38	36	36
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	808	853	918
liczba podmiotów ogółem	846	889	954

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 liczba podmiotów gospodarczych w gminie zdecydowanie rosła, dominowały wśród nich podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności (808 podmiotów w 2012 r., 853 w 2013 r., 918 w 2014 r.).

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie Dobrcz, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2012-2014.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań komunalnych	116	111	108
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	5 067	4 837	4 690
liczba mieszkań socjalnych	8	8	8
liczba izb w mieszkaniach socjalnych	22	22	22
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	397	397	397
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	34	34	34

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy w Dobrczu.

W analizowanym okresie zmniejszała się liczba mieszkań komunalnych w gminie, a liczba mieszkań socjalnych, ich powierzchnia użytkowa oraz liczba mieszkających w nich osób pozostawała na tym samym poziomie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Dobrcz tej formy pomocy udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	78	72	71
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	669	665	657
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	107 237	112 233	117 540

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

W latach 2012-2014 zmniejszała się liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano w gminie dodatek mieszkaniowy, a co za tym idzie, spadała również liczba takich dodatków. Wysokość kwot przeznaczonych na ten cel rosła natomiast z roku na rok (od 107 237 zł w 2012 r. do 117 540 zł w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który dzieciom i młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans.

Gmina Dobrcz dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego.

Na terenie gminy jest 6 szkół podstawowych w: Borównie, Dobrczu, Kotomierzu, Kozielcu, Strzelcach Górnych i Wudzyń; 3 gimnazja w: Dobrczu, Kotomierzu i Wudzyń oraz 1 przedszkole samorządowe w Borównie i 1 szkoła ponadgimnazjalna w Karolewie. Przy szkołach w Dobrczu, Kotomierzu, Kozielcu, Strzelcach Górnych i Wudzyń działają punkty przedszkolne. W Dobrczu działa 1 przedszkole niepubliczne „Słoneczko”.

Aktualnie funkcjonująca liczba szkół i przedszkoli zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania demograficznego ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy

materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na te cele.

Dane na temat placówek oświatowo-wychowawczych funkcjonujących w gminie, liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2014/2015

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	12	422	19
w tym przedszkola	2	203	9
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	10	219	10
szkoły podstawowe	7	712	92
szkoły gimnazjalne	3	341	46
szkoły ponadgimnazjalne	1		

ZAPO w Dobrczu.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w gminie prowadzą następujące instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna oraz świetlice wiejskie i oficyna dworska ze zbiorami muzealnymi.

Tabela 11. Placówki kultury w gminie

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
Gminny Ośrodek Kultury	1	oferta skierowana do wszystkich mieszkańców gminy	5
świetlice	12	dzieci i młodzież, dorośli	-
biblioteka	1	1 016	3
muzea, skanseny	1	oferta skierowana do wszystkich mieszkańców gminy	1

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Gminny Ośrodek Kultury w Dobrczu realizuje działania mające na celu zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców w różnym wieku. Prowadzi koła zainteresowań oraz sekcje, takie jak: orkiestra dęta, nauka gry na gitarze, zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży (odbywają się w GOK i świetlicach wiejskich), zajęcia z modelarstwa, koło rękodzielnicze dla dorosłych oraz zespół wokalny dla seniorów „Kwiaty Jesieni”. W GOK odbywają się zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W ramach zajęć dla słuchaczy, oprócz wykładów, odbywają się zajęcia z Tai-Chi i lektoraty z języka angielskiego. GOK jest organizatorem festynów, imprez dla dzieci, koncertów, wycieczek, szkoleń oraz warsztatów rękodzielniczych, a także spotkań z okazji świąt narodowych.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa orkiestra dęta, w której skład wchodzi zarówno osoby dorosłe, jak i młodzież. Członkowie zespołu ćwiczą w sekcjach i od podstaw uczą się gry na instrumentach. Zespół wyposażony jest w instrumenty, pulpity do nut oraz mundury. Orkiestra wykonuje koncerty podczas różnych imprez plenerowych lub organizowanych w sali GOK.

W świetlicach wiejskich dwa razy w tygodniu odbywają się zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży. Działają w nich koła gospodyń wiejskich, organizując spotkania, szkolenia warsztaty. Biorą czynny udział przy organizacji sołeckich imprez plenerowych, takich jak: święto rabarbaru, święto śliwki, święto chleba, święto rogała, sołtysiady, babiego lata, dnia sportu czy też majówek. Przygotowują i organizują zabawy karnawałowe dla dzieci oraz wszystkich mieszkańców w swych środowiskach czy festyny z różnych okazji.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrczu stanowi bardzo ważne ogniwo infrastruktury kulturalnej i oświatowej gminy Dobrcz. Wspomaga szeroko rozumianą edukację społeczną. Zapewnia bezpłatny i szeroki dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, czasopism, zbiorów specjalnych i Internetu. Poprzez bogactwo zbiorów bibliotecznych, swoiste formy pracy oświatowej (spotkania, konkursy, gry i zabawy z książką itp. imprezy) biblioteka wzbogaca procesy dydaktyczno-wychowawcze, kształtuje nawyki kulturalnego obcowania z książką. Uniwersalny charakter zbiorów bibliotecznych i jego systematyczne uzupełnianie sprzyjają zaspokajaniu potrzeb użytkowników różnych grup wiekowych i wykonywanych zawodów.

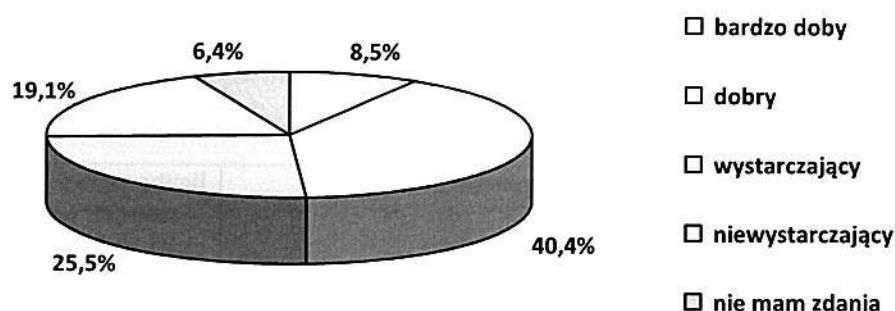
W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dobrcz pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat dostępności placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie.

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie. Za bardzo dobry uznało go 8,5% badanych, a za dobry i wystarczający łącznie 54,4%. Negatywnie dostępność w/w placówek w gminie oceniło 19,1% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie miało 6,4%.

Zdecydowana większość badanych (ponad 72%) pozytywnie oceniła dostępność placówek kulturalnych w gminie. Przeciwnego zdania było 23,4% ankietowanych, 4,3% nie miało zdania w tej sprawie.

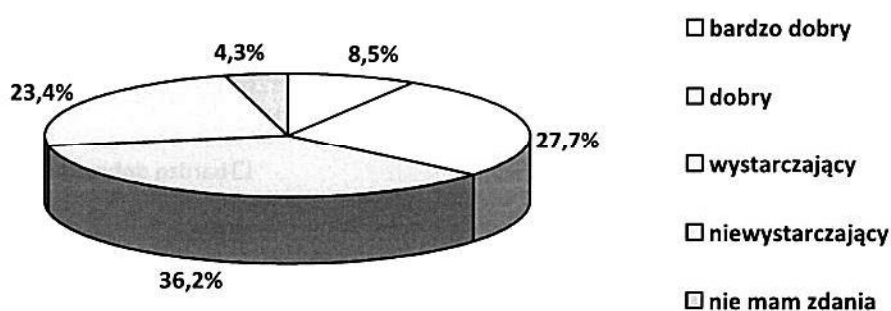
Poniższe wykresy przedstawiają rozkład odpowiedzi na te pytania.

Wykres 1. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 2. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, których w gminie brakuje, lub do których dostęp jest utrudniony, wymieniono: żłobki, przedszkola i szkołę średnią oraz świetlice wiejskie, kino, amfiteatr i teatr.

8. OCHRONA ZDROWIA

Opiekę zdrowotną na terenie gminy Dobrcz zapewnia SP ZOZ Gminna Przychodnia w Dobrczu (Poradnia Lekarza POZ, Poradnia Stomatologiczna, Poradnia Ginekologiczno-Położnicza, Gabinet Położnej Środowiskowo-Rodzinnej, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej). W jej strukturze funkcjonują przychodnie w Kotomierzu (Poradnia Lekarza POZ, Poradnia Stomatologiczna, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej, Gabinet Medycyny Szkolnej) i Wudzyńcu (Poradnia Lekarza POZ, Poradnia

Stomatologiczna, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej). Nadto w Gądeczu funkcjonują Gabinety Zapobiegania Chorobom i Urazom (rehabilitacja). Na terenie gminy działają również 2 ogólnodostępne apteki. W poniższej tabeli oprócz danych adresowych przychodni podano również liczbę porad, jakie Gminna Przychodnia udzieliła w roku 2014.

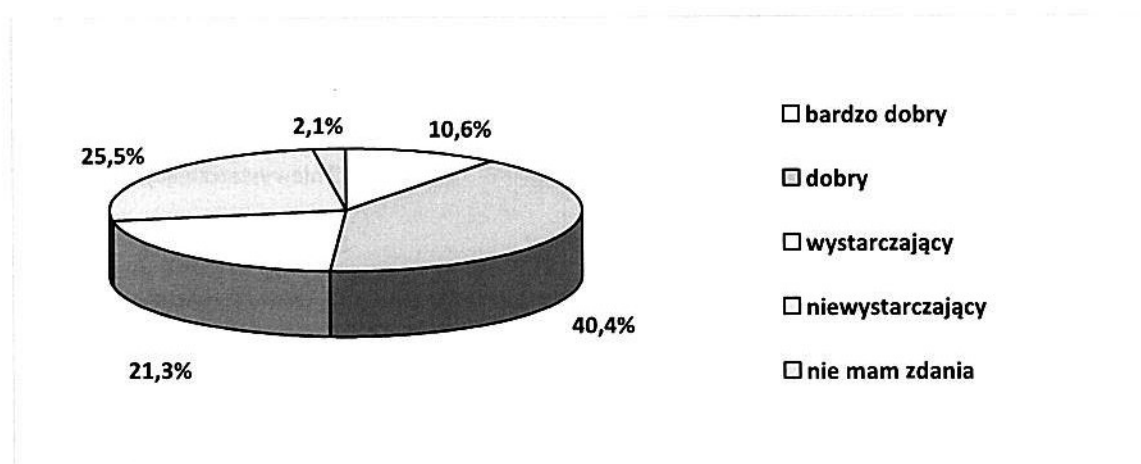
Tabela 12. Opieka zdrowotna w gminie w 2014 r.

nazwa placówki	adres placówki	liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej
Gminna Przychodnia w Dobrczu	Dobrcz, ul. Ogrodowa 1	42 043
Przychodnia Kotomierz	Kotomierz, ul. Koronowska 4	
Przychodnia Wudzyn	Wudzyn, ul. Zamkowa 4	

Gminna Przychodnia Zdrowia w Dobrczu.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dobrcz pytanie dotyczące dostępności placówek służby zdrowia w gminie. Opinie przedstawicieli środowiska lokalnego na ten temat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największa grupa respondentów (w sumie 72,3%) oceniła pozytywnie dostęp do placówek służby zdrowia w gminie. Jednak 25,5% z nich uznało, że jest on niewystarczający, a 2,1% badanych nie potrafiło takiej oceny dokonać.

Mieszkańców gminy Dobrcz poproszono również o wskazanie deficytów w obszarze ochrony zdrowia. W odpowiedzi na pytanie „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?”, ankietowani wymieniali najczęściej: kardiologa, laryngologa, okulistę, dermatologa, ortopedę, pediatrę, reumatologa, stomatologa w szkołach oraz geriatrę.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na terenie gminy Dobrcz działa Gminny Ludowy Klub Sportowy, który zrzesza około 200 zawodników w różnych sekcjach. Zawodnicy ćwiczą w gminnych obiektach, takich jak hala sportowa i zespół boisk wielofunkcyjnych typu Orlik 2012 w Dobrczu. Piłkarze korzystają z boisk w Kusowie, Trzeciewcu, Wudzynie, Kozielcu. Do dyspozycji mieszkańców pozostają również obiekty szkolne. Zrzeszenie wszystkich drużyn sportowych w ramach jednego stowarzyszenia przyniosło dobre efekty. Stowarzyszenie organizuje różnej rangi zawody, począwszy od imprez gminnych poprzez powiatowe, wojewódzkie, okręgowe, a na szczeblu krajowym kończąc.

W gminie Dobrcz w ramach promocji zdrowego stylu życia organizowane są festyny, zawody, które mają zaktywizować mieszkańców. Poza rozgrywkami ligowymi i zawodami organizowanymi przez związki sportowe przeprowadzane są następujące imprezy:

- Liga piłki halowej,
- Liga strzelectwa sportowego,
- Turniej piłki halowej o Puchar Wójta,
- Turniej mistrzów lig halowych powiatu bydgoskiego,
- Turniej tenisa stołowego dla pracowników samorządowych i radnych powiatu bydgoskiego,
- Halowe mistrzostwa okręgu w łucznictwie,
- Bieg masowy w ramach ogólnopolskiej akcji „Polska Biega”.

Mimo zdecydowanie rolniczego charakteru gminy, na jej terenie występuje wiele obszarów i obiektów przyrodniczych objętych różnymi formami ochrony. Najważniejsze rezerваты przyrody, to:

- Augustowo – chronione torfowisko z gatunkami m.in. wierzby borówkolistnej, bagnicy torfowiskowej i in.;
- Kozielec – chroniona roślinność kserotermiczna, jedyne w województwie stanowisko lnu austriackiego.

Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego obejmuje następujące miejscowości: Suponin, Kozielec, Złota Wieś, Włoki, Hutna Wieś, Gądecz, Strzelce Dolne, Trzęsacz i Chełmszczonek. Najwyższą wartością tego parku jest przepiękny krajobraz doliny Wisły wraz z przylegającymi do brzegów rzeki łąkami, starorzeczami, skarpią oraz unikatową grota wapienną Bajka.

Jeziora na terenie gminy mają łączną powierzchnię ok. 216 ha. Szczególnie chętnie odwiedzane jest jezioro Borówno o II klasie czystości wody, usytuowane wśród lasów, mające ładne plaże zachęcające do wypoczynku. Położenie gminy w pobliżu dużego miasta, jakim jest Bydgoszcz, sprzyja rozwojowi turystyki weekendowej.

W sezonie letnim w poszczególnych miejscowościach gminy organizowane są imprezy plenerowe, które przyciągają mieszkańców i wielu gości. Najślynniejsze to:

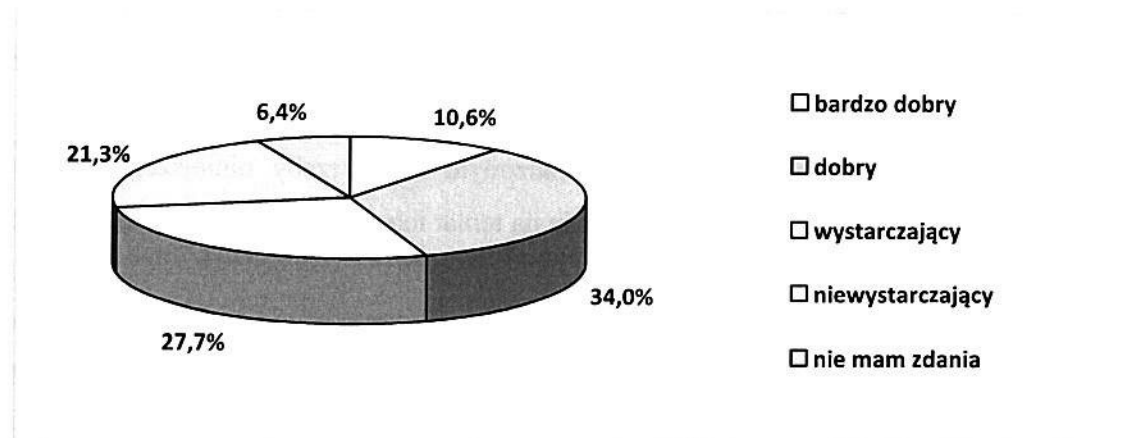
- „Święto Śliwki” w Strzelcach Dolnych,
- Dożynki Gminne w Dobrczu,
- „Święto Chleba” w Gądeczu,
- „Święto Rabarbaru” w Trzebieniu,
- „Święto Rogala” w Wudzyńku.

Turyści i mieszkańcy gminy mogą korzystać ze szlaków turystycznych biegnących przez Strzelce Górne, Gądecz, Chełmszczonkę, Trzęsacz, Złą Wieś i Kozielec, drugi szlak to szlak jezior koronowskich. Rowerem można przejechać wzdłuż trasy Fordon – Strzelce Dolne, Trzęsacz, Zła Wieś i Kozielec. W gminie funkcjonuje 18 gospodarstw agroturystycznych oferujących różnorodne usługi, m.in.: noclegi (93 miejsca noclegowe), wyżywienie, rekreację konną, biwaki, ogniska, wędkowanie, grzybobranie, polowanie itp.

Lista zabytków na terenie gminy wpisanych w rejestr Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy obejmuje: parki wiejskie, pałace (Gądecz z parkiem, Pauliny z parkiem), dwory (Trzebień z parkiem, Trzęsacz z spichlerzem, oborami i parkiem, Kotomierz z parkiem), kościoły (Włoki, Kozielec, Dobrcz, Wudzyn), cmentarze i inne obiekty, jak spichlerze, wozownia, domy i młyny. Dojazd do tych obiektów zapewnia sieć dróg o utwardzonej nawierzchni.

W ramach badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poproszono mieszkańców gminy Dobrcz o ocenę dostępności placówek sportowo-rekreacyjnych w gminie. Łącznie 72,3% respondentów pozytywnie oceniło dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, 21,3% uznało, że jest ona niewystarczająca, a 6,4% respondentów nie było w stanie jej ocenić. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowani zaproponowali również działania i inwestycje, jakie należałoby zrealizować w celu dostosowania do potrzeb mieszkańców oferty gminy w zakresie sportu i rekreacji. Najczęściej wskazywano na: uruchomienie procesu aktywizacji społeczności lokalnej przy wykorzystaniu środków zewnętrznych, utworzenie Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji, wybudowanie basenu i lodowiska oraz utworzenie ścieżek rowerowych.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania zorganizowanej zbiorowości ludzkiej jest przestrzeganie reguł i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Czynnikiem naruszającym przyjęte normy i obowiązujący porządek oraz zagrażającym bezpieczeństwu danej społeczności jest przestępczość, która, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komisariatu Policji w Koronowie, na terenie gminy Dobrcz odnotowano w 2014 roku 63 przestępstwa. Dominowały wśród nich przestępstwa przeciwko mieniu, głównie kradzieże i kradzieże z włamaniem (51 czynów) oraz uszkodzenie mienia (5). Dopuszczano się także rozbojów (3), pobić (2), nielegalnego posiadania środków odurzających (2). Spośród ogólnej liczby czynów karalnych, 1 popełnił sprawca nieletni – było to posiadanie środków odurzających.

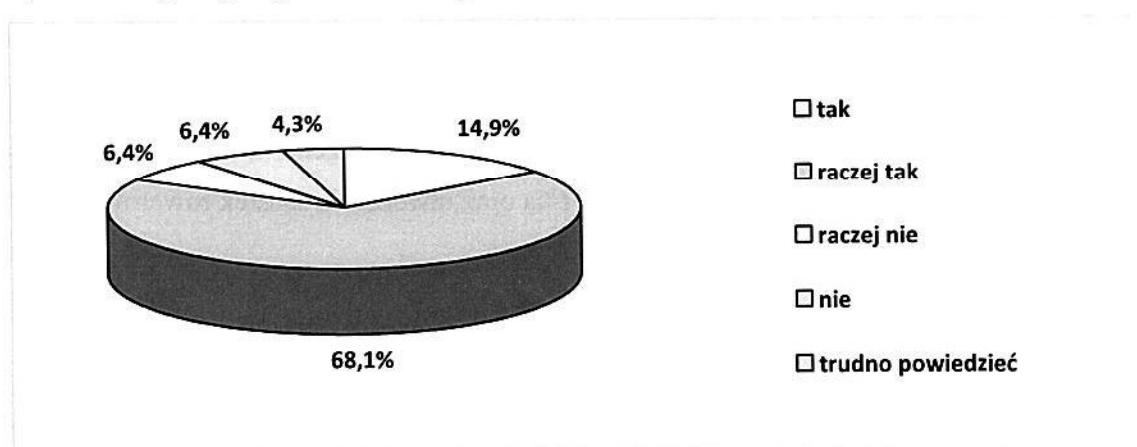
Z informacji IV Zespołu Kuratorskiego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy wynika, iż w 2014 roku w stosunku do mieszkańców gminy Dobrcz prowadzono łącznie 21 spraw,

w tym 10 nadzorów nad rodzinami z tytułu ograniczenia władzy rodzicielskiej zgodnie z przepisami wynikającymi z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, 8 nadzorów w stosunku do nieletnich na mocy ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i 3 nadzory z tytułu zobowiązania do leczenia odwykowego w myśl ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Dobrcz pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

Zdecydowana większość ankietowanych (83,0%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło 12,8%. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 4,3% respondentów. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu zmniejszenia przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, ankietowani postulowali przede wszystkim utworzenie komisariatu policji w Dobrczu. Sygnalizowano także potrzebę zainstalowania monitoringu oraz zorganizowania straży obywatelskiej. Podkreślono istotną rolę dobrze pojętej współpracy obywateli z policją.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej oraz zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Obydwie formy pomocy realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych, tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy karta dużej rodziny, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z końcem 2014 roku kadre GOPS stanowiło 12 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 13. Stan zatrudnienia w GOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	5	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze		-
pozostali pracownicy	6	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2014 roku w gminie Dobrcz wskaźnik ten nie był spełniony, na jednego pracownika socjalnego przypadało bowiem 2 182 mieszkańców.

Tabela 14. Wykształcenie kadry GOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	-	3
	wyższe niekierunkowe	1	-
	średnie kierunkowe		2
	średnie niekierunkowe	-	-

	zawodowe i niższe		-	-
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	-
		w trakcie realizacji		
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	2
		w trakcie realizacji		
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	1
		w trakcie realizacji		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			-	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			2	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Z końcem 2014 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 3 pracowników socjalnych, 2 innych legitymowało się wykształceniem średnim kierunkowym. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miała jedna osoba z kadry kierowniczej. Ponadto 2 pracowników socjalnych posiadało I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego, a 1 osoba była zainteresowana podjęciem takiej specjalizacji. Z kolei II stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego posiadała 1 osoba, a 2 osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji w tym zakresie.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych,

które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2012-2014.

Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
ogółem	3 317 604	3 755 814	3 805 636
w tym na świadczenia pomocy społecznej	949 372	921 720	1 567 512
w tym na świadczenia rodzinne	2 368 232	2 305 732	2 238 124
na zadania własne gminy	524 753	528 363	592 025
na zadania zlecone gminie	2 792 851	3 227 451	3 213 610

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

W latach 2012-2014 rosła wysokość środków finansowych przeznaczanych przez gminę na pomoc mieszkańcom (od 3 317 604 zł w 2012 r. do 3 805 636 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na realizację świadczeń rodzinnych, przy czym te kwoty malały z roku na rok (od 2 368 232 zł w 2012 r. do 2 238 124 zł w 2014 r.).

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków okresowych i posiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 16. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	576	661	598
liczba rodzin	333	376	347
liczba osób w rodzinach	1 027	1 185	1 098
udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej ludności	9,8%	10,9%	10,0%

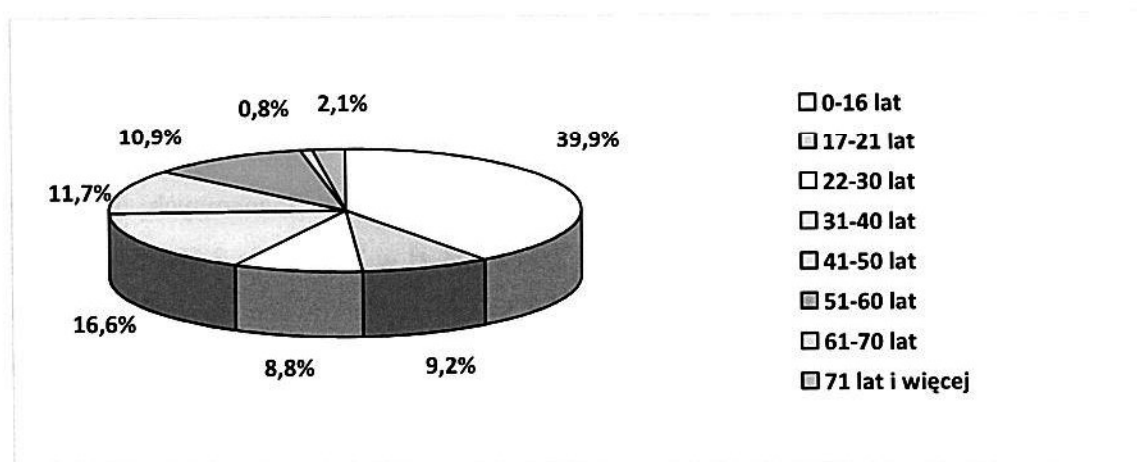
Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie Dobrcz w latach 2012-2014 ulegała niewielkim wahaniom. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy – najwyższy wskaźnik odnotowano w 2013 roku (10,9%).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią poniżej przedstawione informacje na temat struktury wiekowej i aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największą grupę wśród nich stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (39,9%). Znacznie mniejszy był udział beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 31-40 lat (16,6%) oraz 41-50 lat (11,8%). Ilustruje te dane poniższy wykres.

Wykres 6. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, to największą grupę w 2014 roku tworzyły osoby niepracujące. Szczegóły w tym zakresie uwidacznia poniższa tabela.

Tabela 17. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	62
pracuje dorywczo	-
nie pracuje	183
studiuje	-
uczy się	-

na rencie	-
na emeryturze	-
na zasiłku dla bezrobotnych	76
bezrobotny bez prawa do zasiłku	47

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w 2014 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	270	296	269	848	962	840
sieroctwo	3	4	5	12	17	20
bezdomność	8	9	11	8	9	15
potrzeba ochrony macierzyństwa	64	77	83	324	406	419
bezrobocie	166	188	177	540	616	572
niepełnosprawność	98	114	101	263	305	286
długotrwała lub ciężka choroba	117	138	128	355	411	398
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	49	58	56	184	218	219
w tym rodziny niepełne	35	43	37	113	141	125
w tym rodziny wielodzietne	7	7	7	43	41	40
przemoc w rodzinie	1	2	1	5	7	6
alkoholizm	61	60	58	148	150	129
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	12	11	20	23	17
zdarzenie losowe	5	3	5	16	14	16

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z tego powodu ulegała wahaniom (270 w 2012 r., 296 w 2013 r., 269 w 2014 r.). Drugą przyczyną udzielania pomocy było bezrobocie. Liczba rodzin objętych wsparciem GOPS z powodu braku zatrudnienia zmieniała się (z 166 w 2012 r. poprzez 188 w 2013 r. do 177 w 2014 r.). Istotnym powodem świadczenia pomocy społecznej w gminie była długotrwała lub ciężka

choroba. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie GOPS z tej przyczyny wahała się (117 w 2012 r., 138 w 2013 r., 128 w 2014 r.). Niepełnosprawność stanowiła kolejny powód, dla którego wsparciem objęto rodziny w gminie. Liczba tych rodzin w ciągu rozpatrywanego okresu ulegała niewielkim zmianom (98 w 2012 r., 114 w 2013 r., 101 w 2014 r.).

Inną ważną przyczyną przyznawania pomocy była potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie z tego powodu systematycznie rosła w latach 2012-2014 (odpowiednio: 64, 77, 83). W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej ze względu na problemy wynikające z alkoholizmu (61, 60, 58 rodzin) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (49, 58, 56 rodzin). W znacznie mniejszym zakresie udzielano w gminie pomocy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomności, sieroctwa czy zdarzeń losowych.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	256	278	259	246	265	256	719	808	800
rzeczowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
praca socjalna	X	X	X	44	94	102	126	291	287
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	4	4	11	7	14	27
schronienie	5	5	3	5	5	3	5	5	3
usługi opiekuńcze	7	6	8	7	6	7	7	7	9
specjalistyczne usługi opiekuńcze	14	14	15	14	14	15	29	31	34
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	11	9	9	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

W latach 2012-2014 najważniejszym rodzajem wsparcia, jakie otrzymywali mieszkańcy gminy, była pomoc finansowa, którą objęto 719 osób w rodzinach w 2012 r., 808 w 2013 r. i 800 w 2014 r.

Kolejną istotną formą pomocy, jaką świadczoneo mieszkańcom gminy, była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy

przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR, organizacjami pozarządowymi). Liczba osób w rodzinach objętych przez GOPS pracą socjalną bardzo wyraźnie wzrosła po 2012 roku (126 osób w rodzinach w 2012 r., 291 w 2013 r., 287 w 2014 r.).

Beneficjenci pomocy społecznej w gminie korzystali również ze wsparcia w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu świadczył także pomoc w postaci schronienia i poradnictwa specjalistycznego.

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i tym samym wymagały one całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie GOPS ponosił także odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (dla 11 osób w 2012 r. oraz 9 w 2013 r. i w 2014 r.). Dane na temat liczby skierowań do DPS oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 20. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	2	0	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS	11	9	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego GOPS przyznawał pomoc asystenta rodziny.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu przyznawał ponadto mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych w zł.	2 368 232	2 279 812	2 182 709

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

Tabela 22. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń			wartość przyznanych świadczeń (zł)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
zasiłek rodzinny	10 613	9 646	8 861	927 643	957 410	883 009
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	41	44	32	41 000	44 000	32 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	401	241	185	156 694	92 721	72 240
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	346	354	382	61 620	62 740	67 900
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	657	628	527	51 100	48 460	40 240
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	651	615	564	65 100	61 500	56 450
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 554	1 479	1 377	80 020	76 310	71 410
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 008	1 849	1 633	160 640	147 920	130 640
zasiłek pielęgnacyjny	2 717	2 654	2 622	415 701	406 062	401 166
świadczenie pielęgnacyjne	597	523	463	306 714	291 689	341 654
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	102	91	86	102 000	91 000	86 000
ogółem	19 687	18 124	16 732	2 368 232	2 279 812	2 182 709

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 2 368 232 zł. w 2012 r. do 2 182 709 zł. w 2014 r.). Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż z roku na rok wyraźnie spadała liczba przyznanych tego typu świadczeń. Istotne formy wsparcia stanowiły również: dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, z tytułu

wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, a także zasiłek pielęgnacyjny.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	101	97	99
liczba przyznanych świadczeń	1 213	1 159	1 200
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	386 947	364 746	400 751

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu.

W rozpatrywanym okresie wahała się liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych, podobnie jak kwota wydatków na ich realizację.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia GOPS w Dobrczu brał udział w realizacji programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej – PEAD”, gdzie realizatorem był Polski Komitet Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, a partnerem w realizacji było Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2014 roku pomocą za ogólną kwotę 5 468,11 zł w ramach programu objęto 65 rodzin. Ponadto GOPS kontynuował całoroczną zbiórkę odzieży i sprzętów gospodarstwa domowego na rzecz zabezpieczenia potrzeb najuboższych rodzin.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje w gminie Środowiskowy Dom Samopomocy w Gądeczu.

Mieszkańców gminy Dobrcz obejmują również zasięgiem swego działania zlokalizowane w Bydgoszczy jednostki powiatowe: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy.

Tabela 24. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	1	1	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	6	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	2	4
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	13	18	20
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	6	9
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	12	14	16
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	1	2
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	13	4	11
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	32	31	29
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	1	2	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy w roku szkolnym 2014/2015 obejmowała zasięgiem swego działania dzieci i młodzież z terenu gminy Dobrcz. Najczęściej zgłaszane przez podopiecznych Poradni problemy dotyczyły trudności edukacyjnych, wychowawczych, zaburzeń sfery emocjonalno-społecznej, psychofizycznej oraz wyboru szkoły i zawodu. Zatrudnieni w Poradni specjaliści świadczyli pomoc w formie diagnoz i konsultacji, terapii i zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Wydano ogółem 164 opinie, 18 orzeczeń oraz udzielono 143 porad.

W 2014 roku mieszkańcy gminy Dobrcz korzystali również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy

lp.	nazwa i adres instytucji	liczba klientów objętych wsparciem w 2014 r.
1.	Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie. Bydgoszcz	1 dziecko
2.	Kujawsko – Pomorskie Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Judym” Kołaczkowo gmina Szubin	3 dorosłych, 1 dziecko
3.	Schronisko dla Bezdomnych Koło Grudziądzkie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	1 dorosły
4.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Tuchola	1 matka, 2 dzieci

5.	„Dom Dobrego Pasterza” dla samotnych matek w Żołędowie	1 matka, 1 dziecko
6.	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Bydgoszczy	wydawanie żywności pochodzącej z UE – 600 osób
7.	Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” Bydgoszcz	10 dorosłych
8.	Domy Pomocy Społecznej. Izbica, Kujawka, Podobonice, Nakło, Suchorączek	4 dorosłych
9.	Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy. Pruszcz	4 dorosłych

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale także ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie ich zasobów.

W 2014 roku w gminie Dobrcz funkcjonowały 22 organizacje pozarządowe, które współpracowały z samorządem i innymi podmiotami gminy przy realizacji różnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej. Poniższa tabela przedstawia dane na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 26. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Lokalna Grupa Działania „Trzy Doliny”	Gądecz 33
2.	Stowarzyszenie Sołtysów Województwa Kujawsko-Pomorskiego	
3.	Stowarzyszenie Młodzież Gminy Dobrcz	ul. Długa 50, Dobrcz
4.	Gminny Ludowy Klub Sportowy	ul. Długa 50, Dobrcz
5.	LZS Kozielec	Kozielec
6.	LZS VITTRA	Kusowo
7.	Gminna Rada Kobiet- nie jest organizacją pozarządową	
8.	OSP Trzeciewiec	Trzeciewiec
9.	OSP Suponin	Suponin
10.	OSP Borówno	Borówno
11.	OSP Wudzyn	Wudzyn
12.	OSP Stronno	Stronno
13.	OSP Dobrcz	Dobrcz

14.	Towarzystwo Rolnictwo – Turystyka	Strzelce Dolne
15.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz	ul. Długa 50, Dobrcz
16.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Zryw”	ul. Długa 33, Dobrcz
17.	LZS Strzelce Górne	Strzelce Górne
18.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Kozielec i Okolic	Kozielec
19.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi – „Nasze Stronno”	Stronno
20.	Stowarzyszenie na rzecz Obrony Demokracji i Samorządności	Stronno
21.	Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Aktywności Przedsiębiorczości Kobiet – „Jestem aktywna”	Dobrcz
22.	Stowarzyszenie „Strzelecka Dolina”	Strzelce Dolne

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

Tabela 27. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	miejsowość
1.	Parafia pw. Św. Wawrzyńca	Dobrcz
2.	Parafia pw. Św. Alberta Chmielowskiego	Kotomierz
3.	Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski	Włóki
4.	Parafia pw. Św. Barbary	Wudzyn
5.	Parafia pw. Św. Stanisława Kostki	Strzelce Górne

Dane Urzędu Gminy w Dobrczu.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

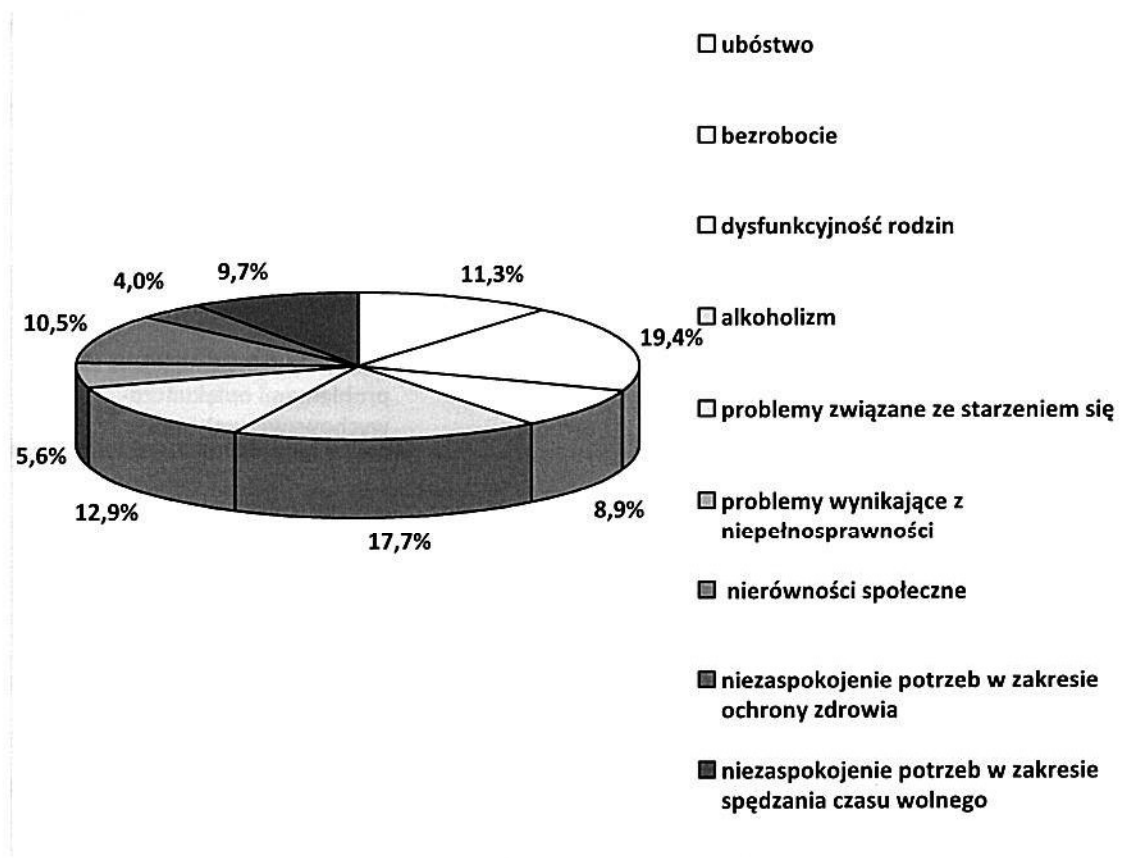
Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Dobrcz badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 47 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali: bezrobocie (19,4%), alkoholizm (17,7%), problemy związane

ze starzeniem się (12,9%), ubóstwo (11,3%), nierówności społeczne (10,5%), niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (9,7%), dysfunkcyjność rodzin (8,9%). W mniejszym stopniu badani wskazywali na problemy wynikające z niepełnosprawności (5,6%) oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (4,0%). Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

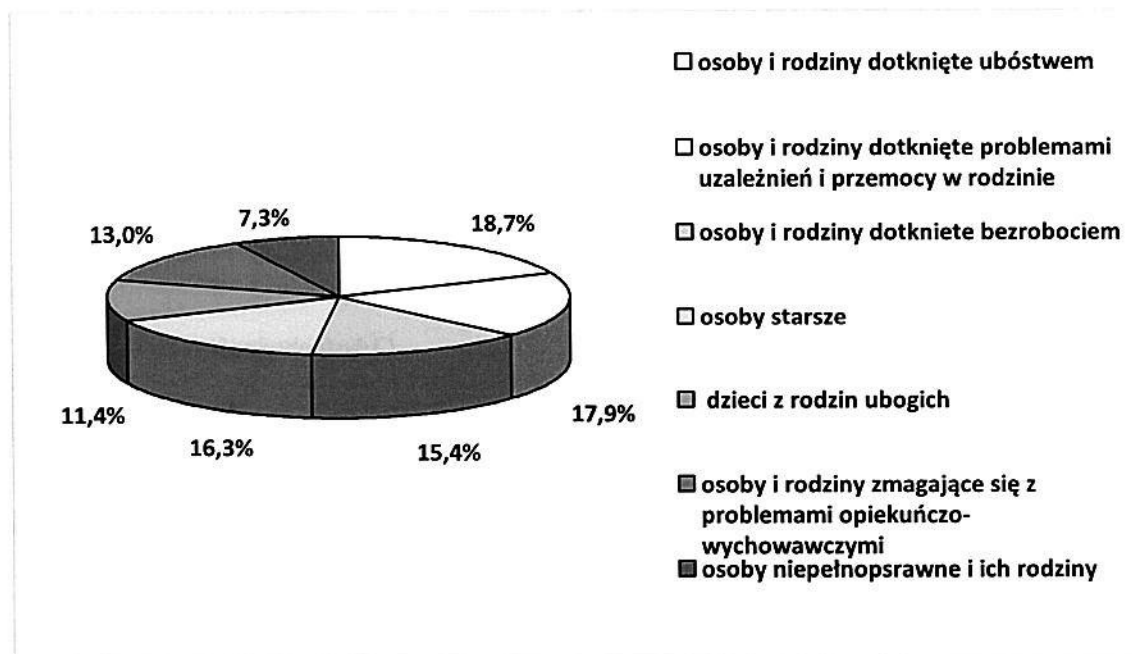
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Najwięcej badanych (18,7%) stwierdziło, że grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (17,9%) oraz osoby starsze (16,3%) i rodziny dotknięte bezrobociem (15,4%).

Do często wskazywanych kategorii osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zaliczono również osoby i rodziny zmagające się z problemami

opiekuńczo-wychowawczymi (13,0%), dzieci z rodzin ubogich (11,4%), a także osoby niepełnosprawne i ich rodziny (7,3%). Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: bezrobocie (27,7%), starość (21,3%), zdrowie (19,1%), przemoc w rodzinie (12,8%), a także alkoholizm (10,6%) oraz pomoc rodzinie i dziecku (8,5%). Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?